

DOSSIER: Senyalització dels espais de memòria històrica del Campus Mundet

La inauguració d'aquesta senyalització es fa amb motiu del 75è aniversari de la fi de la Guerra Civil, l'exili republicà i l'inici de la dictadura franquista, commemoracions centrals d'enguany en la programació d'activitats del Memorial Democràtic.

El monòlit i les dues cartelleres instal·lats al Campus Mundet segueixen el manual de senyalització d'espais de memòria del Memorial Democràtic i expliquen l'ocupació de Barcelona per part de les tropes franquistes el gener de 1939; l'obertura del camp de concentració franquista d'Horta, on estava situat l'actual Campus Mundet, i les Llars Anna Gironella de Mundet i el Palau de les Hores (antiga residència del president Companys durant la guerra).

1939: L'OCUPACIÓ FRANQUISTA DE BARCELONA

El 26 de gener de 1939 les tropes franquistes ocupaven Barcelona i teixien una xarxa d'espais per a la repressió que anava des dels centres de delació que hi havia a cada districte, fins al camp de la Bota –on serien afusellats la majoria dels 1.717 executats, condemnats per la justícia militar a Barcelona entre 1939 i 1952–, passant pels centres de reclusió del Servicio de Investigación Político-Militar (SIPM), presons com la Model o les Corts, la comissaria de Via Laietana, el castell de Montjuïc o el camp de concentració d'Horta –on s'aixeca l'actual campus Mundet.

CARTELLERA EDIFICI LLEVANT (ANVERS)

Després de la conquesta franquista de Barcelona el gener del 1939, l'edifici de Llevant de l'actual Campus Mundet va convertir-se en un dels 16 camps de concentració operatius a Catalunya entre 1938 i 1942. El camp de concentració d'Horta va estar funcionant des del febrer de 1939 fins l'abril del 1940 i les autoritats militars calculaven que en els 23.000 m² de l'edifici podien encabir-hi fins a 15.000 presoners de guerra. Els detinguts en aquest recinte eren homes que o bé havien estat capturats durant l'avenç de les tropes franquistes o bé eren refugiats que tornaven d'un curt exili a França. En el camp de concentració, els milers de captius afrontaven un procés classificador que, al marge de qualsevol procés judicial (ningú va complir-hi cap mena de condemna penal formal) servia per determinar-ne la seva desafecció vers el règim franquista.

CARTELLERA EDIFICI DE LLEVANT (REVERS)

A inicis del segle XX la Casa de Caritat de Barcelona, situada al carrer de Montalegre, patia un greu problema de manca d'espai i es pretenia traslladar-la a la nova barriada d'Horta. El 1927 l'entitat benèfica comprà els terrenys i a l'any següent s'aprovà el projecte del seu arquitecte en cap, Joan Rubió i Bellver. Es tractava d'un conjunt de tres pavellons (Llevant, Central i Ponent) anomenats del Beat Salvador. L'agost del 1928 començà la construcció, però al juliol de 1936, en esclatar la guerra, només s'havia construït l'Edifici de Llevant i els fonaments i el primer pis de l'edifici bessó de Ponent.

El projecte de trasllat de la Casa de Caritat a Horta fou reprès al 1954 i realitzat gràcies al mecenatge de la

família Mundet . Després de la guerra, a més de camp de presoners, l'Edifici de Llevant va tenir moltes altres utilitats: alberg d'indigents (any 1942), centre de malalts de tuberculosi (1943-1945), casa de colònies dels orfes de la Casa de Caritat, habitatge dels religiosos que dirigien els orfenats de les Llars Mundet, hotel per a policies durant els Jocs Olímpics (1992) i, a partir de l'any 1996, despatxos de professors del Campus Universitari Mundet de la Universitat de Barcelona, que és el seu ús actual.

CARTELLERA PALAU DE LES HEURES

Josep Gallart i Forgas, indià nascut a La Bisbal de l'Empordà al 1838, en retornar a Catalunya després d'haver fet fortuna a Puerto Rico va comprar, al 1883, la masia de Can Duran per construir en el seu terreny la residència familiar d'estiu, que encarregà a l'arquitecte empordanès August Font i Carreres. El Palau de les Hores es va construir al 1884. Anys després, quan al juliol de 1936 esclatà la Guerra Civil Espanyola, la família Gallart Folch hi estava estiuejant. Marxaren cap a França i el Palau fou confiscat per la Generalitat de Catalunya.

Els usos de l'edifici durant la guerra foren variats. Després dels cruels bombardejos dels dies 16, 17 i 18 de març de 1938 sobre Barcelona, s'optà perquè fos la residència del President de la de Generalitat Lluís Companys i es va ordenar construir-hi un refugi antiaeri. Es calcula que a la capital catalana s'hi arribaren a construir prop de 1.400 refugis. Era la primera vegada en la història que s'utilitzaven els bombardejos aeris de forma sistemàtica sobre la població civil. Fins a l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona foren més de 2.500 persones les que moriren arran dels bombardejos a la ciutat i un total d'unes 5.500 a tot Catalunya, aproximadament.

21 de novembre de 2014